

Bilaga 1. Dispensansökan för befintlig brukningsväg längs Booleden mellan Knarrnäsvägen och Stora skräddarängen.

Skäl för dispens

Målet med Velamsunds naturreservat är enligt skötselplanen att det ska vårdas så att dess natur- och kulturvärden samt värden för friluftslivet bevaras. Skogsskötseln ska bedrivas i enighet med skötselplanen och ska syfta till att skapa en rekreations- och naturvårdsanpassad skog. Vidare står det att öppen mark ska fortsätta hävdas genom slätter eller bete och att skogen på många platser fortfarande bär spår efter tidigare markanvändning som t.ex. skogsbete och skötselplanen möjliggör för att återuppta detta.

Syftet med dispensen är att skötseln av området ska underlättas och tillgängligheten öka genom att konflikter mellan olika målgrupper minimeras. Den befintliga brukningsvägen längs Booleden mellan Knarrnäsvägen och Stora skräddarängen ska (se bilaga 2.) fortsättningsvis kunna nyttjas av olika målgrupper såsom ryttare, vandrare och cyklister. Den ska även användas för transporter kopplat till områdets skötsel av skog och öppen mark. För att leden ska vara tillgänglig även vintertid ska den plogas.

Skulle brukningsvägen återställas till led minskar bredden och bärlagret försvagas avsevärt med risk för ökade konflikter mellan olika målgrupper samtidigt som områdets skötsel försvåras.

Kompensation

Skogens skötsel är eftersatt i reservatet och brukningsvägen gör det lättare att genomföra skötselinsatser och på så sätt nå skötselplanens mål. I vägrenen kan även en rik ängsvegetation finnas med många slätter- och betesgynnade arter.

Kompensationsåtgärder för de eventuella negativa påverkan som kan ha åsamkas på naturvärdena på grund av restaureringen är att:

- brukningsvägen underlättar skötseln som syftar till att öka naturvärden av området genom att det blir möjligt med transporter för skogs- och djurskötsel
- tillgängligheten ökar för olika målgrupper och konflikter mellan dem minimeras
- den biologiska mångfalden ökar längs vägrenen.

Beskrivning av åtgärd samt syfte

Runt åren 2005 - 2006 restaurerades Booleden med hjälp av en skogstraktor för att få en tillfredställande ytavrinning. Lantmäteriets ekonomiska kartor från 1952 tydde på att detta långt tidigare varit en gammal kör/brukningsväg mellan gården och jordbruksmarken. (Länsstyrelsen har emellertid efter handläggning av överklagande av Klagomål M 2013-000007 §172 MSN gjort bedömningen utifrån TNC, Plan – och byggtermer, att det är ytterst tveksamt att leden utgjort en väg.)

Sträckningen som restaurerades var mellan Knarrnäsvägen och Stora skräddarängen (se karta). Vandringsleden bombarderades genom att duk och kross lades på och packades och redan befintligt dike rensades på mindre sträckor.

Syftet var att göra leden mer tillgänglig. I området finns många ridstallar och hästarnas tramp sliter hårt på bärlagret vilket minskar tillgängligheten för andra målgrupper. Leden fick även ett

sådant skick att det blev möjligt att nyttja leden som en brukningsväg för områdets skötsel. T ex. transporter av virke och vatten till betesdjuren. Transportfordon som använts är bl a bilar med fyrhjulsdraft och skogsbrukstraktor. Vägen har även nyttjats till transporter av brukare som arbetat i skogen med städning, röjning osv. Detta är en verksamhet som kommunen bedrivit för personer med psykisk- och fysisk funktionsvariation. Brukningsvägen har plogats vintertid med en skogsbrukstraktor. En bom är uppsatt från Knarnäsvägen för att hindra obehörig trafik.

Syftet med dispensen är att brukningsvägen fortsättningsvis ska kunna nyttjas för transporter kopplat till områdets skötsel samtidigt som den ska användas för olika målgrupper som nyttjar vandringsleden såsom ryttare, vandrare och cyklister. Vi vill även fortsätta ploga leden för att göra den tillgänglig för alla målgrupper även vintertid.

I många naturområden blir det konflikt mellan dessa målgrupper. Hästarnas hovar sliter ned bärlager på stigar, cyklister skrämmer hästar osv. Ett sätt att minska konflikterna är information t ex genom att medvetandegöra cyklister om att de riskerar skrämma hästarna eller att ryttarna saktar ned när de träffar fotgängare osv. Alla målgrupper måste ta hänsyn till varandra. Detta fungerar företrädes väl på brukningsvägen. Anledning är att brukningsvägen efter restaureringen fått ett sådant skick att den inte trampas sönder av hästarnas hovar och att den är tillräckligt bred för möte mellan olika målgrupper.

Skulle brukningsvägen återställas till led minskar bredden och bärlagret försvagas avsevärt med risk för ökade konflikter mellan olika målgrupper samtidigt som områdets skötsel försvåras.

Om brukningsvägar

Brukningsvägarna berättar om kreaturens och maskinernas förflyttningar i det äldre odlingslandskapet och knyter samman bebyggelsen med åker och betesmark. Åker- och vägrenar fungerar som gränslinjer mellan olika markslag och miljöer. Tidigare slogs vägrenarna med lie och höet blev till vinterfoder. Bete var också vanligt. I dessa renar kan en rik ängsvegetation finnas med många slätter- och betesgynnade arter. Ju bredare vägrenen är, desto värdefullare för floran och faunan. Den är i dag en viktig miljö eftersom många gårdar numera helt saknar ängar. I gräs- och blomrika åker- och vägrenar finns många nyttoinsekter och spindlar som livnär sig på skadedjur. Dessa renar är också betydelsefulla miljöer för fjärilar och andra pollinerande insekter.

Det har tagit ett antal år för brukningsvägen att ”sätta sig”. De första åren var den mjuk och på vissa platser trampade hästarna igenom bärlagret. Men idag har den en hållbar struktur och vegetationssträngar har börjat utvecklat sig. Troligtvis har, förutom väder och vind, transporterna påverkat strukturen positivt genom att packa gruset efter hästarnas tramp. Hästarnas tramp påverkar vägen mycket lite idag. På platser där diket rensats är vattnet ofta stillastående och där trivs insekter, groddjur mm som är beroende av stillastående vattensamlingar.

Park- och natur avser att fortsättningsvis sköta brukningsvägen för att värna den biologiska mångfalden genom att:

- Slå vägrenar där det finns en hävdgynnad flora.
- Harva bort växttäcket på vissa platser där det finns sandmarker som vätter mot söder. Då ökar möjligheten för värmeälskande grävande solitärbin och rovkreklor att bygga bon och föröka sig.

Liselott Eriksson
Natur- och friluftstrateg
Park- och naturenheten

Anna Herrström
Kommunekolog